

การพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรม
เสริมสร้างการปรับตัวทางสังคม : ประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินตนเอง
Development of social adjustment of Matthayomsueksa 1 students
in an activity adjustment. Social : the application of the concept
of Self-Assessment

เพ็ญประภา ลูกอินทร์¹

อรนุช ศรีสะอาด²

ปรีชา จันทร์³

บทคัดย่อ

การพัฒนาการปรับตัวทางสังคมเป็นเรื่องที่สำคัญในการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ถึงพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสม เป็นการช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การประเมินตนเองทำให้ผู้ประเมินเกิดการสะท้อนความคิดของตนเองสู่ตนเอง เกิดการยกย่องนับถือตนเอง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ทำให้ทราบข้อเด่น ข้อบกพร่อง และขอบเขตในการพัฒนาตนเอง และทำให้ผู้ประเมินเกิดการพัฒนาด้านตนเองอยู่ตลอดเวลา นำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคม โดยประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินตนเอง เพื่อเปรียบเทียบการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคม และเพื่อเปรียบเทียบการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมกับการจัดกิจกรรมตามปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนบ้านโจดม่วง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 34 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุมจำนวน 17 คน และกลุ่มทดลองจำนวน 17 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคม และแบบวัดการปรับตัวทางสังคม แบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่ การแสดงออกทางด้านอารมณ์ ความไวในการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น การควบคุมอารมณ์ของตนเอง การแสดงออกทางสังคม ความไวในการรับรู้ทางสังคม และการควบคุมทางสังคม มีค่าอำนาจจำแนก(r_{xy}) รายข้อตั้งแต่ .49 ถึง .98 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .74 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ Wilcoxon Signed Ranks test และ The Mann-Whitney U Test

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมมีการปรับตัวทางสังคมหลังการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคม โดยประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินตนเองอยู่ในระดับ ดี
2. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ อาจารย์ ดร. ข้าราชการครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4

3. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมมีค่าคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวทางสังคมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยสรุปกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมตามแนวคิดการประเมินตนเอง สามารถพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของผู้เรียนสูงขึ้น อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของผู้เรียนต่อไป

คำสำคัญ : การพัฒนาการปรับตัวทางสังคม, กิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคม, การประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินตนเอง

Abstract

The development of social adjustment is important in promoting learning and social behavior. It allows individuals to adapt to the situation and the social be happy. This study aimed to develop the social adjustment of Matthayomsueksa 1 students the activities strengthen social adjustment. To compare the social adjustment of Matthayomsueksa 1 students before and after the event to strengthen social adjustment and to compare the social adjustment of Matthayomsueksa 1 students before and after the event to strengthen social adjustment. The sample used in this study consisted of 34 Matthayomsueksa 1 students in Jodmoung School, Amphoe Silalad, Changwat Si Sa Ket, in the first semester of the academic year 2013, obtained using the simple random sampling. Two types of the instruments used in this study were plans for to strengthen social adjustment and a measure of social adjustment, which comprised 6 aspects : emotional sensitivity, emotional expressivity, emotional control, social experessivity, social sensitivity ,and social control. Values ranging from 0.28 to 0.58 on the classification reliability was .74. The statistics used for analyzing the collected data were mean and standard deviation ; and Wilcoxon Signed Ranks test and the Mann-Whitney U test were employed for testing hypotheses.

The results of the study were as follows :

1. The student who received organization of strengthen social adjustment activities showed social adjustment after organizing activities at a good level.
2. The student who received organization of strengthen social adjustment activities showed gains in social adjustment from before learning at the .05 level of significance.
3. The student who received organization of strengthen social adjustment activities indicated higher social adjustment than those who received organization of conventional activities at the .05 level of significance.

To enhance the social adjustment of the concept of Self - Assessment to develop the social Self - Assessment of learners. This will be the development of social Self - Assessment of the students further.

Keywords : Development of social adjustment, An activity adjustment, The application of the concept of Self-Assessment

ภูมิหลัง

ความเจริญทางวิทยาการและเทคโนโลยีของโลกปัจจุบัน ทำให้ประชากรส่วนต่างๆของโลกมีการเคลื่อนไหวหลอหลอมให้เป็นประชากรโลกและรวมเป็นสังคมเดียวกัน การที่สังคมโลกจะดำรงอยู่ได้อย่างสันติสุข ประชากรจะต้องเป็นพลเมืองดีทั้งในระดับโลกและระดับประเทศย่อมลงมา จนถึงสังคมเล็กที่สุด ประเทศไทยต้องเผชิญสถานการณ์เช่นนี้ด้วยการเตรียมคนให้อยู่ได้ในสถานการณ์เช่นนี้จึงจำเป็นต้องอาศัยการศึกษาในการพัฒนาคนให้เป็นพลเมืองดีของโลก สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม มีความสำคัญในด้านพัฒนาคุณลักษณะต่างๆ ของผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดี มีเหตุผลด้วยกุศลจิต คิดสร้างสรรค์ มั่นในคุณธรรม นำความรู้เพื่อการดำเนินชีวิตที่มีความสุขโดยใช้เทคนิควิทยาการจากวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มาปรับใช้ในการดำรงชีวิตให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ และสังคมได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ. 2544 : 3) โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน โดยพัฒนาจิตใจควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้ของคนทุกกลุ่มทุกวัยตลอดชีวิต เริ่มตั้งแต่วัยเด็กให้มีความรู้พื้นฐานเข้มแข็ง มีทักษะชีวิต พัฒนาสมรรถนะ ทักษะของกำลังแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการ พร้อมก้าวสู่โลกของการทำงานและการแข่งขันอย่างมีคุณภาพ สร้างและพัฒนากำลังคนที่เป็นเลิศโดยเฉพาะในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและองค์ความรู้ ส่งเสริมให้คนไทยเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตจัดการองค์ความรู้ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้สมัยใหม่ตั้งแต่ระดับชุมชนถึงประเทศ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10., 2550 : 3)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มีจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 3) ซึ่งหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 ระบุไว้ว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลรวมทั้งจัดการเรียนการสอน ให้ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช, 2542. 2542 : 8)

การปรับตัวทางสังคมเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญของบุคคล ซึ่งควรได้รับการฝึกฝนปลูกฝังตั้งแต่เด็กๆ เพื่อให้ทุกคนซึ่งเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ฉะนั้นการฝึกทักษะทางสังคม จึงเป็นเรื่องสำคัญในการที่จะเตรียมเด็กให้คิดเป็น ทำเป็นแก้ปัญหาเป็นสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างสงบสุขซึ่งทักษะทางสังคมนี้เป็นสิ่งฝึกได้ พัฒนาได้ การเล่นเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิตเด็กทุกคนเด็กจะรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลินได้สังเกต มีโอกาสทำการทดลอง สร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและค้นพบด้วยตนเอง การเล่นจะมีอิทธิพลและมีผลต่อการเจริญเติบโต ช่วยพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา จากการเล่นเด็กมีโอกาสนเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ได้ใช้ประสาทสัมผัสและการรับรู้ ผ่อนคลายอารมณ์ แสดงออกถึงตนเอง เรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่น การเล่นจึงเป็นทางที่ดีเด็กจะสร้างประสบการณ์เรียนรู้สิ่งแวดล้อม เรียนรู้ความเป็นอยู่ของผู้อื่นสร้างความสัมพันธ์อยู่ร่วมกับผู้อื่น กับธรรมชาติรอบตัว ดังนั้นการเล่นจึงเป็นหัวใจสำคัญในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก (กรมวิชาการ. 2546 ข : 4)

โรงเรียนบ้านโจดม่วง เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่พัฒนาคุณภาพการศึกษาและขยายโอกาสให้ทั่วถึงคนทุกคน ทุกกลุ่ม เพื่อให้การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้มีขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้วิจัยเป็นบุคลากรของโรงเรียนจึงทำให้เห็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในช่วงวัยรุ่น เช่น ปัญหาการขัดแย้งในครอบครัว วัยรุ่นคิดว่าผู้ใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างจากตนเองโดยเป็น

ความคิดเห็นที่ไม่ เข้ากับยุคสมัยของตน วัยรุ่นยอมรับไม่ได้ที่ผู้ใหญ่ตำหนิสิ่งที่ตนและกลุ่มเพื่อนคิดว่าถูกต้อง และจากการที่วัยรุ่นมักมีอาการรุนแรง มีพฤติกรรมก้าวร้าว ทำให้เกิดความขัดแย้งกับบุคคลในครอบครัวอย่างมาก วัยรุ่นจึงมักอยู่กับกลุ่มเพื่อนซึ่งวัยรุ่นคิดว่ามีความเข้าใจซึ่งกันและ กันอย่างมาก มีความสุขเมื่อได้อยู่ด้วยกัน ไม่ชอบอยู่บ้านเนื่องจากบุคคลในครอบครัวไม่เข้าใจ ปัญหาการใช้สารเสพติด จากการใช้วัยรุ่นมีความขัดแย้งกับบุคคลในครอบครัว อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ความอยากลอง อยากรู้อะไร หรืออยากที่จะปฏิบัติตามผู้ใหญ่ที่ตนนิยมชมชอบ ฯลฯ ส่งผลให้วัยรุ่นมีการใช้สารเสพติด เช่น บุหรี่ สุรา เป็นต้น ปัญหาการตั้งครมในวัยรุ่น จากความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนต่างเพศวัยรุ่นที่มีความสนใจซึ่งกันและกันอาจ มีประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่มี การป้องกันทำให้เกิดปัญหาการตั้งครมในวัยรุ่นซึ่งยังไม่มีความพร้อมในการเลี้ยงดูบุตรที่จะเกิดมา เนื่องจากยังอยู่ในวัยเรียน

การพัฒนาการปรับตัวทางสังคมเป็นเรื่องที่สำคัญในการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ถึงพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสมเป็นการช่วยบุคคลในการปรับตัวได้สอดคล้องกับบุคคลอื่นและสถานการณ์ต่าง ๆ และเนื่องจากทักษะการสื่อสาร การพูด การฟัง การทำงานร่วมกันเป็นทีม รวมทั้งความสามารถในการเข้าใจถึงสถานการณ์ที่หลากหลาย กฎกติกาพื้นฐานต่าง ๆ ในสังคม ความสามารถในการรู้จักผู้อื่น และการคิดคำนึงถึงบุคคลรอบข้างอย่างเข้าใจ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับทุกเพศทุกวัย ทั้งวัยเด็กที่ต้องการพึ่งพา การเรียนรู้สิ่งใหม่ในชีวิต การต้องการยอมรับจากคนรอบข้าง (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2551 : 125) บุคคลที่ขาดทักษะทางสังคมจะมีความรู้ที่ติดขัด เมื่อต้องเข้าเกี่ยวข้องกับสังคม มีความยุ่งยากใจในการตอบสนองที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นบุคคลที่ขาดทักษะการปรับตัวทางสังคมจึงไม่สามารถเข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมักมีแนวโน้มเป็นคนเงียบ หลีกเลี้ยงสังคมไม่มีความมั่นใจในการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมาเมื่อเข้าสังคม (ศิริเพิ่ม เชาวน์ศิลป์. 2543 : 124) อีกทั้งการปรับตัวทางสังคมยังมีส่วนสัมพันธ์กับปัญหาทางอารมณ์เด็ก กล่าวคือ เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์จะส่งผลให้เกิดปัญหาทางการปรับตัวทางสังคม เช่น ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าแสดงออก ไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนและบุคคลอื่น ก้าวร้าวรุนแรง เป็นต้น การที่เด็กมีการปรับตัวทางสังคมจะส่งผลให้เด็กประสบความสำเร็จ ตรงข้ามถ้าเด็กขาดทักษะการปรับตัวทางสังคมจะทำให้เด็กไม่ได้รับการยอมรับและส่งผลถึงการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับปัญหาที่พบในนักเรียนช่วงวัยรุ่นตอนต้นของนักเรียนในโรงเรียนบ้านโจดม่วง ดังนั้นการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมจึงเป็นการพัฒนาความสามารถ การแสดงพฤติกรรมต่อบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับแบบแผนที่สังคมยอมรับได้ พฤติกรรมแสดงออกจะบ่งบอกให้เห็นถึงเจตคติและค่านิยมเฉพาะตนของบุคคลคนนั้น ผู้ที่มีการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมดีจะมีสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่นเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น เช่นเดียวกับตนเอง

การประเมินตนเอง เป็นรูปแบบแนวใหม่ที่ได้นำมาปรับใช้ต่อการพัฒนาตนเอง ซึ่งนอกจาก จะช่วยให้บุคคลรับทราบข้อดีและข้อบกพร่องของตนเองแล้ว ยังจะนำไปสู่การพัฒนาตนเองอย่างถูกต้องตรงประเด็นกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ช่วยให้ผู้ใช้ประเมินตนเองเกิดความพยายามในการกิจกรรม เกิดการสะท้อนความคิดของตนเองสู่ตนเอง เกิดการยกย่องนับถือตนเอง และมีความเชื่อมั่นในตนเองเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลได้กลับไปทบทวน สำรวจ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองเรื่องภาระหน้าที่ การทำกิจกรรมต่างๆ หาสาเหตุอธิบายถึงปัจจัยความสำเร็จหรือล้มเหลวของการทำกิจกรรมที่ผ่านมา ประเมินความสามารถของตนเอง ในการปฏิบัติกิจกรรม สะท้อนความคิดเห็นต่อการทำกิจกรรม เสาะหาวิธีการและวางแผนพัฒนาตนเอง ทำให้ผู้ประเมินตนเองเกิดแรงจูงใจในการเพิ่มขีดความสามารถการพัฒนาของบุคคล เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากการประเมินตนเองเป็นข้อมูลที่มีความหมายสำหรับบุคคลนั้น เมื่อบุคคลรับทราบถึงข้อเด่น ข้อบกพร่องในการทำงาน และได้หาวิธีการพัฒนางานตนเอง ทำให้เกิดการพัฒนางานที่เป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถ และเกิด

การขยายขอบเขตความสามารถของผู้ประเมินตามไปด้วย ซึ่งกระบวนการทั้งหมดจะดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ถือเป็นวิธีการของการพัฒนาโดยตรง อวยพร เรืองตระกูล และสุนทรพจน์ ดำรงพานิช (2551 : 6-20)

จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคม โดยประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินตนเอง เพื่อพัฒนาความสามารถในการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวกับสภาพการเปลี่ยนแปลงเช่น เมื่อโตขึ้นต้องเปลี่ยนระดับชั้น เปลี่ยนห้องเรียน เปลี่ยนเพื่อนร่วมห้อง เปลี่ยนครูที่ปรึกษา ซึ่งนักเรียนต้องปรับตัว รับผิดชอบตัวเองและช่วยเหลือตัวเองมากขึ้นและเพื่อให้มีพัฒนาการด้านการปรับตัวทางสังคม อันจะเป็นแนวทางสำหรับครู ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องจะได้นำข้อมูลเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนในช่วงวัยรุ่น และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมด้วยการประเมินตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโจดม่วง อำเภอสีลาสาท จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้กิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคม
2. เพื่อเปรียบเทียบการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโจดม่วง อำเภอสีลาสาท จังหวัดศรีสะเกษ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคม
3. เพื่อเปรียบเทียบการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโจดม่วง อำเภอสีลาสาท จังหวัดศรีสะเกษ ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมกับกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามปกติ

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการพัฒนาการปรับตัวทางสังคม โดยประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินตนเองมีการปรับตัวหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมโดยประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินตนเองมีการปรับตัวสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบตามปกติ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนบ้านโจดม่วง ตำบลโจดม่วง อำเภอสีลาสาท จังหวัดศรีสะเกษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 จำนวน 2 ห้องเรียน 80 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนบ้านโจดม่วง ตำบลโจดม่วง อำเภอสีลาสาท จังหวัดศรีสะเกษ เป็นนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 13 – 15 ปี โดยการให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 80 คน ทำแบบวัดการปรับตัวทางสังคมแล้วเรียงลำดับคะแนนการปรับตัวทางสังคมจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุดและคัดเลือกผู้ที่มีคะแนนการปรับตัวทางสังคมต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ได้นักเรียนจำนวน 34 คน จึงสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลากเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 17 คน

ความคิดเห็นที่ไม่ เข้ากับยุคสมัยของตน วัยรุ่นยอมรับไม่ได้ที่ผู้ใหญ่ตำหนิสิ่งที่ตนและกลุ่มเพื่อนคิดว่าถูกต้อง และจากการที่วัยรุ่นมักมีอาการรุนแรง มีพฤติกรรมก้าวร้าว ทำให้เกิดความขัดแย้งกับบุคคลในครอบครัวอย่างมาก วัยรุ่นจึงมักอยู่กับกลุ่มเพื่อนซึ่งวัยรุ่นคิดว่ามีความเข้าใจซึ่งกันและ กันอย่างมาก มีความสุขเมื่อได้อยู่ด้วยกัน ไม่ชอบอยู่บ้านเนื่องจากบุคคลในครอบครัวไม่เข้าใจ ปัญหาการใช้สารเสพติด จากการใช้วัยรุ่นมีความขัดแย้งกับบุคคลในครอบครัว อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ความอยากลอง อยากรู้อยากเห็น หรืออยากที่จะปฏิบัติตามผู้ใหญ่ที่ตนนิยมชมชอบ ฯลฯ ส่งผลให้วัยรุ่นมีการใช้สารเสพติด เช่น บุหรี่ สุรา เป็นต้น ปัญหาการตั้งครมกีในวัยรุ่น จากความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนต่างเพศวัยรุ่นที่มีความสนใจซึ่งกันและกันอาจ มีประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่มี การป้องกันทำให้เกิดปัญหาการตั้งครมกีในวัยรุ่นซึ่งยังไม่มีความพร้อมในการเลี้ยงดูบุตรที่จะเกิดมา เนื่องจากยังอยู่ในวัยเรียน

การพัฒนาการปรับตัวทางสังคมเป็นเรื่องที่สำคัญในการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ถึงพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสมเป็นการช่วยบุคคลในการปรับตัวได้สอดคล้องกับบุคคลอื่นและสถานการณ์ต่าง ๆ และเนื่องจากทักษะการสื่อสาร การพูด การฟัง การทำงานร่วมกันเป็นทีม รวมทั้งความสามารถในการเข้าใจถึงสถานการณ์ที่หลากหลาย กฎกติกาพื้นฐานต่าง ๆ ในสังคม ความสามารถในการรู้จักผู้อื่น และการคิดคำนึงถึงบุคคลรอบข้างอย่างเข้าใจ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับทุกเพศทุกวัย ทั้งวัยเด็กที่ต้องการพึ่งพา การเรียนรู้สิ่งใหม่ในชีวิต การต้องการการยอมรับจากคนรอบข้าง (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2551 : 125) บุคคลที่ขาดทักษะทางสังคมจะมีความรู้ที่ติดขัด เมื่อต้องเข้าเกี่ยวข้องกับสังคม มีความยุ่งยากใจในการตอบสนองที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นบุคคลที่ขาดทักษะการปรับตัวทางสังคมจึงไม่สามารถเข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมักมีแนวโน้มเป็นคนเงียบ หลีกเลี้ยงสังคมไม่มีความมั่นใจในการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมาเมื่อเข้าสังคม (ศิริเพิ่ม เชาวน์ศิลป์. 2543 : 124) อีกทั้งการปรับตัวทางสังคมยังมีส่วนสัมพันธ์กับปัญหาทางอารมณ์เด็ก กล่าวคือ เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์จะส่งผลให้เกิดปัญหาทางการปรับตัวทางสังคม เช่น ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าแสดงออก ไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนและบุคคลอื่น ก้าวร้าวรุนแรง เป็นต้น การที่เด็กมีการปรับตัวทางสังคมจะส่งผลให้เด็กประสบความสำเร็จ ตรงข้ามถ้าเด็กขาดทักษะการปรับตัวทางสังคมจะทำให้เด็กไม่ได้รับการยอมรับและส่งผลถึงการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับปัญหาที่พบในนักเรียนช่วงวัยรุ่นตอนต้นของนักเรียนในโรงเรียนบ้านโจดม่วง ดังนั้นการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมจึงเป็นการพัฒนาความสามารถ การแสดงพฤติกรรมต่อบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับแบบแผนที่สังคมยอมรับได้ พฤติกรรมแสดงออกจะบ่งบอกให้เห็นถึงเจตคติและค่านิยมเฉพาะตนของบุคคลคนนั้น ผู้ที่มีการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมดีจะมีสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่นเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น เช่นเดียวกับตนเอง

การประเมินตนเอง เป็นรูปแบบแนวใหม่ที่ได้นำมาปรับใช้กับการพัฒนาตนเอง ซึ่งนอกจาก จะช่วยให้บุคคลรับทราบข้อดีและข้อบกพร่องของตนเองแล้ว ยังจะนำไปสู่การพัฒนาตนเองอย่างถูกต้องตรงประเด็นกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ช่วยให้ผู้ใช้ประเมินตนเองเกิดความพยายามในการกิจกรรม เกิดการสะท้อนความคิดของตนเองสู่ตนเอง เกิดการยกย่องนับถือตนเอง และมีความเชื่อมั่นในตนเองเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลได้กลับไปทบทวน สำรวจ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองเรื่องภาระหน้าที่ การทำกิจกรรมต่างๆ หาสาเหตุอธิบายถึงปัจจัยความสำเร็จหรือล้มเหลวของการทำกิจกรรมที่ผ่านมา ประเมินความสามารถของตนเอง ในการปฏิบัติกิจกรรม สะท้อนความคิดเห็นต่อการทำกิจกรรม เสาะหาวิธีการและวางแผนพัฒนาตนเอง ทำให้ผู้ประเมินตนเองเกิดแรงจูงใจในการเพิ่มขีดความสามารถการพัฒนาของบุคคล เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากการประเมินตนเองเป็นข้อมูลที่มีความหมายสำหรับบุคคลนั้น เมื่อบุคคลรับทราบถึงข้อเด่น ข้อบกพร่องในการทำงาน และได้หาวิธีการพัฒนางานตนเอง ทำให้เกิดการพัฒนางานที่เป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถ และเกิด

การขยายขอบเขตความสามารถของผู้ประเมินตามไปด้วย ซึ่งกระบวนการทั้งหมดจะดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ถือเป็นวิธีการของการพัฒนาโดยตรง อวยพร เรืองตระกูล และสุนทรพจน์ ดำรงพานิช (2551 : 6-20)

จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคม โดยประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินตนเอง เพื่อพัฒนาความสามารถในการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวกับสภาพการเปลี่ยนแปลงเช่น เมื่อโตขึ้นต้องเปลี่ยนระดับชั้น เปลี่ยนห้องเรียน เปลี่ยนเพื่อนร่วมห้อง เปลี่ยนครูที่ปรึกษา ซึ่งนักเรียนต้องปรับตัว รับผิดชอบตัวเองและช่วยเหลือตัวเองมากขึ้นและเพื่อให้มีพัฒนาการด้านการปรับตัวทางสังคม อันจะเป็นแนวทางสำหรับครู ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องจะได้นำข้อมูลเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนในช่วงวัยรุ่น และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมด้วยการประเมินตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโจดม่วง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้กิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคม
2. เพื่อเปรียบเทียบการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโจดม่วง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคม
3. เพื่อเปรียบเทียบการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโจดม่วง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมกับกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามปกติ

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการพัฒนาการปรับตัวทางสังคม โดยประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินตนเองมีการปรับตัวหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมโดยประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินตนเองมีการปรับตัวสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบตามปกติ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนบ้านโจดม่วง ตำบลโจดม่วง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 จำนวน 2 ห้องเรียน 80 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนบ้านโจดม่วง ตำบลโจดม่วง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ เป็นนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 13 – 15 ปี โดยการให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 80 คน ทำแบบวัดการปรับตัวทางสังคมแล้วเรียงลำดับคะแนนการปรับตัวทางสังคมจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุดและคัดเลือกผู้ที่มีคะแนนการปรับตัวทางสังคมต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ได้นักเรียนจำนวน 34 คน จึงสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลากเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 17 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ชนิด ดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคม จำนวน 10 กิจกรรมใช้เวลา 18 ชั่วโมงมีความเที่ยงตรงโดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญมีคะแนนเฉลี่ยแต่ละรายการทุกแผนเข้าเกณฑ์ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.60 ถึง 4.80 และมีค่าเฉลี่ยรวมทุกกิจกรรมเท่ากับ 4.02 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมาก
2. แบบวัดการปรับตัวทางสังคมชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ 6 ด้าน ด้านละ 8 ข้อ รวม 48 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IC) ตั้งแต่ .60 - 1.00 มีค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) รายข้อตั้งแต่ .49 ถึง .98 และมีค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ .74

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่ได้จากการประเมินก่อนและหลังการทดลอง
2. การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองโดยใช้วิธีการทางสถิติ Wilcoxon Signed Ranks test เนื่องจากลักษณะของข้อมูล เป็นข้อมูล 2 ชุด ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มเดิมหรือเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์กัน (ภาคทฤษฎีวิจัยและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2553 : 144)
3. การวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้วิธีการทางสถิติ The Mann-Whitney U Test (ภาคทฤษฎีวิจัยและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2553 : 148)

ผลการวิจัย

จากการเปรียบเทียบการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมกับกิจกรรมตามปกติในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 สรุปผลได้ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมมีการปรับตัวทางสังคมหลังการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคม อยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 3.90$)
2. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวทางสังคมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05
3. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมมีการปรับตัวทางสังคมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมกับการกิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากการศึกษาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคม ผลการวิจัยพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการพัฒนาโดยใช้กิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2551 : 43) มีแนวทางพัฒนาการปรับตัวทางสังคม ดังนี้

1) สร้างมิตรภาพ โดยการเริ่มผูกมิตรและหยิบบ่นมิตรให้กับผู้อื่นก่อนเสมอ ทั้งต่อเพื่อนฝูง ครู อาจารย์
2) เรียนรู้กิจกรรมและการทำงานเป็นทีม กิจกรรมในการสอนให้มีการปรับตัวทางสังคมมีหลากหลายรูปแบบ
ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละช่วงวัย ต้องเลือกให้เหมาะสม 3) เรียนรู้เกี่ยวกับผู้อื่นและชุมชน ควรส่งเสริมให้ร่วม
โครงการพัฒนาชุมชนหรือช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการพัฒนาทางสังคมโดยการจัด
กิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมโดยประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินตนเองจะมีการปรับตัวทางสังคม
สูงขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิภามาศ เมื่ออยู่ (2542) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมกลุ่มต่อการปรับตัว
ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัยจังหวัดเชียงใหม่โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ
เปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและนักเรียนที่ได้รับ
ประสบการณ์จากครูแนะแนวในคาบกิจกรรมแนะแนวตามปกติกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 1 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัยจังหวัดเชียงใหม่โดยวิธีสุ่มหลายขั้นตอนเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ
12 คนกลุ่มทดลองเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อส่งเสริมทักษะการปรับตัวทางสังคมเป็นเวลา 5 สัปดาห์ซึ่ง
ดำเนินการโดยผู้วิจัยการวิจัยในครั้งนี้เก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบที (t - test) ผลการวิจัยปรากฏดังนี้หลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มนักเรียน
มีคะแนนความสามารถในการปรับตัวทางสังคมเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .001 กลุ่มทดลองมีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .001 ในด้านการปรับตัวเข้ากับเพื่อนและบุคคลทั่วไปด้านการเป็นผู้ให้และการเป็นผู้รับและ
ด้านการยอมรับตนเองและผู้อื่นสำหรับในด้านการปฏิบัติตนตามระเบียบวินัยนั้นทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่าง
กัน

2. จากการศึกษาเปรียบเทียบการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่าง
การจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคม ผลการวิจัยพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับ
การพัฒนาการปรับตัวทางสังคมโดยจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมมีการปรับตัวทางสังคมหลังการ
จัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 จากผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ
แนวคิดของเฮลลอค (Herlock. 1972 : 649) ที่กล่าวว่า การปรับตัวทางสังคม เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลที่
แสดงความสามารถในการสื่อความหมายกับบุคคลอื่น โดยผู้มีการปรับตัวทางสังคมสูงจะสื่อได้ดีและชัดเจน
แสดงว่านักเรียนที่มีการปรับตัวทางสังคมสูงจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข แสดงว่า
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการพัฒนาโดยจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมสูง มีการ
ปรับตัวทางสังคมมากกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคม จากการเปรียบเทียบการปรับตัว
ทางสังคมของนักเรียน โดยแบ่งเป็นดังนี้ คือ ด้านการแสดงออกทางอารมณ์ ด้านความไวในการรับรู้อารมณ์
ผู้อื่น ด้านการควบคุมอารมณ์ตนเอง ด้านการแสดงออกทางสังคม ด้านความไวในการรับรู้ทางสังคม ด้านการ
ควบคุมทางสังคม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สามารถแสดงความรู้สึกพฤติกรรมต่างๆ ที่เป็นธรรมชาติของ
เด็กจากการที่ได้มีส่วนร่วมที่ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมให้ แต่จะมีบางด้านที่นักเรียนควรจะได้รับการดูแลอย่าง
ใกล้ชิดในด้านการควบคุมอารมณ์ตนเอง ซึ่งนักเรียนในวัยนี้ยังมีการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง และสอดคล้อง
กับงานวิจัยของนิตยา อุทการ (2552 : 59) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมแนะแนว และเปรียบเทียบ
ความสามารถด้านการปรับตัวทางสังคมก่อนและหลังการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการ
ปรับตัวทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนการปรับตัวทาง
สังคมโดยรวมหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01

3. จากการศึกษาการเปรียบเทียบการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมกับการการจัดกิจกรรมตามปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมโดยใช้กิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวทางสังคมสูงกว่าการจัดกิจกรรมตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับเฮลลอค (อารี ทองทัฬห. 2531 : 12 ; อ้างอิงมาจาก Herlock. 1978) ที่ได้กล่าวถึงความหมายของการปรับตัวทางสังคมว่า หมายถึง ความสามารถในการแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับแบบแผนที่สังคมยอมรับ เพื่อจะได้สามารถเข้ากับสังคมได้และเป็นบุคคลที่เปิดตนเองให้ยอมรับประสบการณ์ทั้งหมดอย่างเต็มที่ มีการยอมรับตนเองอย่างไม่มีเงื่อนไข มีความนึกคิดเกี่ยวกับตนเองอย่างสมบูรณ์เต็มที่ตามศักยภาพ (Self - actualization) มีโครงสร้างของตนที่ยืดหยุ่นอยู่ในกระบวนการที่จะรวมประสบการณ์ใหม่เข้ามาผสมผสานในโครงสร้างของตนได้เสมอ และเป็นผู้ที่อยู่ในกระบวนการเปลี่ยนแปลงและการที่เด็กจะสามารถปรับตัว เข้ากับสังคมได้ดีเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบดังนี้ คือ ประการแรก ลักษณะพฤติกรรมที่เหมาะสม เด็กจะเข้ากับสังคมได้ดีต้องปฏิบัติตามแนวทางที่สังคมยอมรับ ประการที่สอง บทบาทในสังคมต้องปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับบทบาทที่สังคมยึดถือปฏิบัติ และประการสุดท้ายทัศนคติต่อสังคมเด็กต้องมีความรู้สึกที่ดีต่อบุคคลและกิจกรรมของสังคม รู้สึกว่าตนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมมีหน้าที่ต้องให้ความร่วมมือต่างๆ ในสังคม แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการพัฒนาโดยกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมสูงกว่าการปรับตัวทางสังคมมากกว่าการจัดกิจกรรมตามปกติ เนื่องจากการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคม มีกฎกติกาหรือข้อตกลงร่วมกัน ขั้นตอนการร่วมกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมให้ผู้เรียน ทำให้เกิดการปรับตัวทางสังคม จากการที่ได้ร่วมกิจกรรมซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาที่ต้องการให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขแสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการพัฒนาโดยกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมสูงกว่าการปรับตัวทางสังคมมากกว่าการจัดกิจกรรมตามปกติ เนื่องจากการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคม มีกฎกติกาหรือข้อตกลงร่วมกัน ขั้นตอนการร่วมกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมให้ผู้เรียน ทำให้เกิดการปรับตัวทางสังคม จากการที่ได้ร่วมกิจกรรมซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาที่ต้องการให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับ งานวิจัยของนิตยา อุทธการ (2552 : 59) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมแนะแนว และเปรียบเทียบความสามารถด้านการปรับตัวทางสังคมก่อนและหลังการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนการปรับตัวทางสังคมโดยรวมหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการศึกษาการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคม โดยประยุกต์ใช้แนวความคิดการประเมินตนเอง เนื่องจากแนวความคิดการประเมินตนเอง เป็นแนวคิดที่เน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียน การสอนอย่างแท้จริง (Active Participation) โดยใช้วิธีการสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ และความคิดเห็นกันระหว่างผู้เรียน ให้ผู้เรียนระบุปัญหาของตนเอง วิเคราะห์สาเหตุ และความเป็นมาของปัญหาโดยใช้วิธีการณญาณ การมองภาพสังคมที่ควรจะเป็นและการพัฒนาทวิวิธีที่จะแก้ไขปัญหาอุปสรรค เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ การจัดการศึกษาดังรูปแบบดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการนับถือตนเอง มีความเชื่อในความสามารถของตนเองสูงขึ้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ และทำให้มีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพที่ถูกต้องมากขึ้น ในแต่ละบุคคล ดังนั้นการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมตามแนวความคิดการประเมินตนเอง สามารถพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของผู้เรียนสูงขึ้น อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของผู้เรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การส่งเสริมการปรับตัวทางสังคมควรเน้นนักเรียนในทุกระดับชั้น การจัดกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมกลุ่มที่เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมซึ่งนักเรียนที่ร่วมกิจกรรมสามารถกำหนด แสดงความคิดเห็นและแสดงศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ ครูต้องใช้เวลากับนักเรียนเนื่องจากนักเรียนต้องปรับตัวให้เข้ากับรูปแบบ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ซึ่งครูต้องอดทนในการบอกรายละเอียดกิจกรรมที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมและคอยให้คำแนะนำพร้อมทั้งให้กำลังใจแก่นักเรียน ขณะที่ทำกิจกรรมเพื่อนักเรียนจะได้มีการปรับตัวทางสังคมเพิ่มขึ้น

1.2 ในระดับสถานศึกษาควรนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเป็นการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนให้มีความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.3 กิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมมีประโยชน์และมีคุณค่ายิ่ง ถ้าสถานศึกษาสามารถนำมาจัดทำเป็นหลักสตูรท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่แก่นุชนรุ่นหลังสืบไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมต่อการปรับตัวทางสังคมให้นักเรียนในด้านอื่น ๆ

2.2 การศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ที่เกิดจากการเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน

2.3 ควรมีการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมในนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ หรือนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. **กิจกรรมคาบแนะแนวเล่มที่ 2.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2546.

_____. **วิธีการเสริมสร้างทักษะทางอารมณ์และสังคมของเด็ก.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546 ข.

_____. **เอกสารชุดเทคนิคการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด.** กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ, 2544.

กระทรวงศึกษาธิการ. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. “ทักษะทางสังคม ใครคิดว่าจะไม่สำคัญ,” **นิตยสารการศึกษาวันนี้.** 7(34) : 6 ; ตุลาคม – ธันวาคม 2551.

นิตยา อุทธการ. **การใช้กิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความสามารถในการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่.** เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2552.

ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย.** พิมพ์ครั้งที่ 5. กอสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, 2553.

- วิภามาศ เมืองอู่. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนยุพราช จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2542.
- ศิริเพิ่ม เขาวนศิลป์. การปรับพฤติกรรมความวิตกกังวลทางสังคม. เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2555 ฉบับที่ 10. สืบค้นเมื่อ 3 กรกฎาคม 2556 จาก www.moph.go.th/ops/1889/news.pic
- อารี ทองทัฬ. การปรับตัวทางสังคมในสถานศึกษากับปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคมและโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531.
- Hurlock, E.B. *Child Development*. 5thed. New York. McGraw-Hill Inc., 1972.